

***Liten handbok
för kaninägare***

djurskyddet
SVERIGE

Tänk efter innan du köper kanin!

Läs på ordentligt innan köpet. Ta reda på om det verkligen är kanin du vill ha som husdjur. Om du kommer fram till att det är det, lär dig hur du ger den ett så bra liv som möjligt. Det är svårt att ta hand om tamkaniner på rätt sätt eftersom de i mångt och mycket har samma behov och beteenden som kaniner som lever vilt. Tänk på att du som ägare måste känna till och följa de lagar och föreskrifter som finns för kaniner som hålls som sällskapsdjur.

Köp inte en kanin som är för ung. Enligt lagen ska kaninungar hållas tillsammans med mamman så länge de behöver hennes mjölk och omvårdnad. Rekommendationen är minst sex veckor.

Alla djur har ett värde. Tänk därför på att alltid betala för det djur du skaffar dig. Det är också viktigt att vara medveten om att det kostar både tid och pengar att ha ett djur. En kanin kan bli upp till tolv år gammal och veterinärkostnaden riskerar att bli stor över tid. Försäkra alltid din kanin.

Tyvärr händer det att människor tröttnar på sina kaniner när de upptäcker att de inte var som de förväntat sig. Det är vanligt att föräldrar köper en kanin till sina barn i stället för till exempel en hund. Men de är inte alltid lämpliga sällskapsdjur för barn eftersom de kan bli aggressiva mot ägaren. Det finns många kaniner som behöver nya hem. Hör av dig till något djurhem som tar hand om kaniner om du är intresserad av att hjälpa en hemlös kanin.

Det är viktigt att man alltid kan skaffa kaninvakt om man åker bort och måste lämna sitt husdjur. En kanin som hålls inomhus ska enligt lag ha tillsyn minst en gång om dagen. Hålls kaninen utomhus krävs tillsyn minst två gånger dagligen under vintern då den måste få uppvärmt dricksvatten.

Viktigt med social kontakt

Kaniner är mycket sociala och lever vilt i stora kolonier med upp till 100 djur. Lever de som tama är det bästa om de kan bo tillsammans med andra kaniner, antingen i par eller i grupp – kaniner som tvingas leva ensamma mår inte bra. Dock är det viktigt att vara medveten om att alla kaniner inte fungerar ihop med andra kaniner. Då måste du som ägare själv se till att uppfylla kaninens sociala behov så gott det går.

Det är en lång process att få två kaniner att bo ihop. Om du bara släpper ihop två kaniner är risken stor att de skadar eller dödar varandra. Helst ska du först låta kaninerna bo åtskilt i varsin bur som står nära varandra. Efter någon vecka kan du prova släppa ihop dem på ett område som inte är någons revir.

Det är lättast att hålla en hona tillsammans med en hane eftersom de i regel kommer bra överens – hanen måste dock kastreras. Det är även bra att kastrera honor av den anledningen att livmodercancer är den vanligaste dödsorsaken hos honor över 3 års ålder. Att låta två honor leva tillsammans kan fungera bra, men risken för att de ska komma i bråk är större. Får de växa upp tillsammans är dock faran för det liten. Hanar ska inte hållas med andra hanar – de kan bli aggressiva och skada varandra allvarligt när de blir könsmogna. Kaniner blir könsmogna vid lite olika tidpunkter beroende på storlek: små raser vid fyra-fem månaders ålder, mellanstora raser när de är fyra-sex månader gamla och stora raser när de är mellan fem och åtta månader.

Att hålla kaniner tillsammans med marsvin är inte att rekommendera. Kaniner kan sprida sjukdomar till marsvin. Dessutom har de helt olika foderbehov och kan inte kommunicera med varandra. Kaniner är större och kan vara aggressiva mot marsvin eller skada dem.

Skötsel

Kaniner fäller och byter päls en gång på våren och en gång på hösten, men de kan fälla oftare. Vilda kaniner kan sköta om sin päls själva. Men många raser som lever tamt har längre och mjukare päls – de måste därför få hjälp med skötsel av pälsen så att den inte blir trasslig och får tovor. Kaniner med lite längre päls ska borstas minst två gånger i veckan. Har din kanin lång och mjuk päls eller bara mjuk päls måste den borstas varje dag.

Kaniners klor växer hela tiden. De som lever vilt sliter ned dem när de kرافsar och gräver, men hos tamkaniner slits de inte lika mycket och de måste därför ha hjälp med att hålla dem korta. Varje månad måste man kontrollera om klorna behöver klippas. Det ska göras med en speciell klotång och man måste se till att inte klippa i klons blodfyllda del, pulpan. Känner du dig osäker kan du få hjälp med kloklippning hos veterinären.

För att tänderna ska slitas ner på ett naturligt sätt måste kaniner alltid ha tillgång till gräs eller hö. Och enligt lagen ska kaniner alltid ha tillgång till gnagmaterial, till exempel grenar med bark, pinnar eller rötter.

Buren ska rengöras ordentligt minst en gång i veckan. Eftersom kaniner lämnar mycket avföring och urin, bör man dessutom dagligen rengöra toaletthörnan. Foder- och vattenskålar ska också göras rena varje dag. Kaniner kan bli sjuka om buren är smutsig. De kan till exempel få sår på baktassarna på grund av fuktig bottenströ.

Hantering

Det är viktigt att hantera kaniner mycket när de är små. Gör man inte det kommer de bli rädda för människor, och nervösa och aggressiva när de ska hanteras. Kaniner har starka bakben som de kan sparka hårt med. Du ska därför alltid handskas med dem på golvet – de har skört skelett och kan få frakturer på ländkotor och bakben om de tappas i golvet. Tänk på att alltid sköta om kaniner där det inte är halt - eftersom de har päls under tassarna har de svårt att få grepp på den typen av ytor.

Tänk på att du måste bära kaniner tätt intill din kropp och då alltid stödja deras bakben, antingen på dina armar, knän eller ditt bröst. Kaniner får aldrig lyftas i öronen.

Buren

Ta reda på minimimåtten som buren enligt lag måste ha, men ju större yta du kan ge din kanin desto bättre. Kaniner måste kunna stå på bakbenen med upprätta öron och spana – det är ett naturligt beteende för dem.

När kaniner känner sig hotade är det naturligt för dem att söka skydd – det ska därför finnas ett hus i buren, där det går att gömma sig. Det ska också finnas en hylla i buren, eller ett tak på huset där kaninen kan sitta, samt berikningsföremål som rör, grenar, kvistar och halm.

Botten i en kaninbur ska vara täckt med lämpligt strömedel, exempelvis hyvelspån eller pappersbaserad pellets som är ofarligt för kaninen. Det går bra att lägga ett tjockt lager med halm ovanpå strömedlet. Nätgolv är bara tillåtet om kaninen hålls utomhus i betesbur.

Inomhus och/eller utomhus

Om du håller din kanin inomhus ska du ha den i det kyligaste och minst fuktiga rummet. Kaniner mår bäst när temperaturen är mellan 13 och 20°C. Låt kaninen få komma ut så mycket som möjligt på sommaren.

Kaniner som hålls utomhus ska ha skydd mot stark värme, direkt solljus, nederbörd, fukt, blåst, kyla och andra djur. Vintertid måste buren vara upphöjd från marken för att kyla inte ska tränga upp underifrån. Var även noga att under vintern kontrollera vattnet flera gånger om dagen eftersom det kan frysa till is.

Tänk på att temperaturskillnaden inte får bli för stor om du har din kanin utomhus på sommaren och sedan planerar att flytta in den på vintern. Se till att flytta in kaninen innan det blivit så pass kallt ute att den hunnit få sin vinterpäls. Flyttar du in kaninen med vinterpäls kommer det att bli för varmt för den inomhus. Detsamma gäller även åt andra hållet. En kanin som bor inne på vintern fryser såklart ute, så tar du in den kan du inte flytta ut den igen förrän på våren. Tänk också på att kaniner som bor inomhus hela vinterhalvåret och sedan får komma ut på våren behöver vänja sig vid att äta gräs på grund av sin känsliga mage. Låt därför inte kaninen få obegränsad tillgång till gräs.

Aktivering

Kaniner bör få vara ute och röra sig utanför buren så mycket som möjligt, rekommendationerna är minst några timmar om dagen. De ska då få hålla till på en stor yta och få springa fritt. Kaniner som inte får röra tillräckligt på sig får sämre hälsa, och ökad risk för benskörhet och frakturer på ryggraden. När kaniner springer fritt inomhus måste man se till att de inte kommer åt att gnaga på elkablar, giftiga krukväxter och annat olämpligt.

Kaniner som är utanför sin bur ska ha tillgång till olika berikningsföremål och leksaker för att ha något att göra. Eftersom de är bytesdjur undviker de öppna ytor och måste ha flera olika gömställen, till exempel hus av kartong. Man kan även ge dem stora stenar och stockar att sitta på. Eller kvistar, grenar och rör att krypa igenom. Det är naturligt för kaniner att gräva – det är därför bra att ge dem en låda med sand eller grus att göra en grop eller böka i. Aktivera även din kanin genom att leka med den.

Utfodring

Att ge din kanin rätt kost är viktigt för motoriken i magsäcken och tarmarna, samt för slipning av tänderna. Större delen av tamkaniners mat ska bestå av gräs eller hö, helst ängshö. Hö ska alltid finnas i buren och kan serveras i en höhack för att inte bli smutsigt. Undvik olika typer av foderblandningar, eftersom kaniner bara äter upp de goda, onyttiga bitarna. Halm ska inte användas som foder eftersom det är så näringsfattigt. Du kan ge pellets som ett komplement till hö och gräs då det innehåller vitaminer och mineraler. Det ska ges i begränsad mängd, cirka en matsked per kilo kroppsvikt och dag.

Frukt får bara ges i små mängder eftersom det innehåller så pass mycket socker. Grönsaker är bra mat för kaniner och ska ges dagligen. Om din kanin inte är van att äta grönsaker, börja försiktigt och lägg till en ny sort var femte till sjunde dag. Om tillskottet av en ny sort leder till diarré inom 24-48 timmar ska den avlägsnas från dieten. Så snart din kanin äter denna typ av mat ska du försöka att ge minst tre olika sorter dagligen. Spenat, morotsblast, selleri, broccoli och brysselkål är några exempel på sorter som fungerar bra.

Kaniner ska alltid ha tillgång till färskt och rent vatten. Det serveras med fördel i skål eller både i skål och flaska. Kaniner föredrar att dricka ur skålar då de får i sig mer vatten på det sättet, men tänk på att kaniner gärna leker med vattnet och på så vis blöter ner sin omgivning. Detta kan leda till ett ohygieniskt underlag om du inte är nogga med städningen. Foderskålar av lergods är bra att använda – de måste vara tunga för att kaninen inte ska kunna välta ut vattnet. Varje kanin ska ha sin egen skål och de ska vara placerade på olika ställen i buren.

Undvik att plötsligt förändra kaniners foder. Gör du det ska det ske successivt, under flera dagar eller veckor.

Sjukdom

Kaniner som fått fel matsammansättning kan drabbas av olika sjukdomar, bland annat diarré, övervikt och problem med tänderna. En vanlig sjukdom är att rörelserna i mage och tarmar stannar av, så kallad "trumsjuka." Ofta kan detta uppfattas som att kaninen har blivit förstoppad, eftersom den slutar att bajsas och äta. De uppsvullna organen trycker på omgivande organ och orsakar smärta för kaninen. Läs på om den här sjukdomen och kontakta genast en veterinär om du misstänker att din kanin drabbats.

När kaniner utfordras på fel sätt fortsätter tänderna att växa – det orsakar skador i munnen och gör att det blir svårt att äta. Får kaniner plötsligt tovig och smutsig päls kan det vara ett tecken på att något är fel med tänderna, eftersom de används just för att sköta pälsen. När kaniner får fel på tänderna tappar de i vikt och blir magrare. Det beror på att de inte får i sig tillräckligt med mat då det gör så ont att tugga. Ett annat symptom är att kaninen börjar dregla och blir våt på hakan. Uppsök veterinär om du misstänker fel på tänderna.

Det kan vara svårt att se om kaniner har ont eller mår dåligt. De är bytesdjur och kan inte visa sig svaga eftersom det då är större risk att de tas av rovdjur. Ett tydligt tecken på att en kanin inte mår bra är att den slutar äta. Då ska du omedelbart kontakta en veterinär eftersom det är ett mycket allvarligt tillstånd. Kaniner får snabbt problem med levern om de går utan mat för länge. Andra tecken på sjukdom kan vara att den är tystare och lugnare, andas genom munnen, blir mer sprattlig och försöker komma undan när man hanterar den. Kaniner med svåra smärtor sitter hopkrupna och orörliga, omedvetna om sin omgivning. De kan även gnissla tänder. En frisk kanin är alert, lyhörd, har ren fin päls, normal kroppsvikt, klara ögon, rör sig som den ska, är nyfiken och gillar att undersöka saker.

Lagstiftning

Föreskrifter och allmänna råd om villkor för hållande, uppfödning och försäljning av sällskapsdjur

4 kap. 20 § Tillsynen ska ske på ett för djuren betryggande sätt och normalt minst en gång dagligen.

Utdrag ut allmänna råd till 8 kap. 1 §

Kaniner bör hållas i par eller grupp, när så är möjligt. Djur som hålls i par eller grupp bör ha tillgång till gömställen eller föremål som ger dem möjlighet att komma utom synhåll för varandra. Köns mogna och kastrerade hanar bör inte hållas tillsammans.

3 § Kaniner ska ha tillgång till gnagmaterial.

4 § Kaniner och gnagare, som har en sådan lång eller ullig päls att de inte själva kan hålla sig rena, ska ges pälsvård.

7 § Kaniner får inte hållas på nätgolv. Detta gäller dock inte då djuren hålls i betesburar eller andra utrymmen med direkt kontakt med marken.

8 § Vintertid ska utomhusburar vara upphöjda från marken.

10 § Burbotten i andra burar än betesburar ska vara täckt med ett för djuren anpassat strömedel.

11 § Kaniner ska hållas i en för sysselsättning berikad miljö.

Utdrag ut allmänna råd till 8 kap. 11 §

En för sysselsättning berikad miljö bör innehålla material och anordningar att hoppa upp på eller krypa under eller foderanordningar som stimulerar födosöksbeteende.

18 a § Kaniner ska ha tillgång till en hylla med tillräckligt utrymme för att kunna sitta på och under denna. Hyllan kan utgöras av bolådans tak. Om flera djur hålls tillsammans ska det finnas hyllutrymme så att alla samtidigt kan få plats på dessa utan att konkurrens eller aggressivitet uppstår. Hyllans yta ska inte adderas till den totala tillgängliga burytan vid beräkning av burstorlek.

20 § Kaniner ska ha fri tillgång till grovfoder såsom hö eller gräs. Förändringar av foderstaten till kaniner, ska ske successivt. Detta gäller särskilt vid övergång från hö till färskt gräs.

Utdrag ur allmänna råd till 8 kap. 20 §

Om flera kaniner eller gnagare hålls tillsammans bör fodret vara tillgängligt så att alla djur har möjlighet att äta samtidigt. Hö och slaget gräs bör ges i höhack.

21 § Om kaniner hålls utomhus eller i ett uppvärmt utrymme och temperaturen understiger 0°C ska de ges uppvärmt dricksvatten vid minst två tillfällen per dygn.

Samtliga föreskrifter och bestämmelser gällande kaniner hittar du på Jordbruksverkets hemsida: www.jordbruksverket.se

Läs mer om kaniner och deras behov

Ju mer du läser på om kaniner desto större möjlighet har du att ge din kanin ett bra liv. Nedan tipsar vi om några sidor där du hittar bra information om kaniner:

- **Djurklinken Roslagstull**
www.djurklinikenroslagstull.se
- **Fågelkliniken**
www.fagelkliniken.se
- **Veterinären.nu**
www.veterinaren.nu
- **Information om kaniners behov till blivande köpare**
Examensarbete av Sara Henrysson
<http://stud.epsilon.slu.se/3876>

Vi vill tacka:

- Sara Henrysson, student vid utbildningen Etologi och djurskyddsprogrammet på Sveriges lantbruksuniversitet för att vi fått tagit del av ditt examensarbete *Information om kaniners behov till blivande köpare*. Stora delar av broschyren är baserad på detta arbete.
- Pontus Ljunghill för ditt arbete med textbearbetningen.
- Miranda Hedbring och Djurkliniken Roslagstull för era kloka synpunkter.

Vilka är vi?

Djurskyddet Sverige har cirka 12 000 medlemmar och är en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi är en rikstäckande organisation med ca 60 anslutna djurskyddsföreningar. Vi har arbetat i över 100 år för att hjälpa djuren.

Vår vision är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Vi jobbar för att djur ska behandlas väl, oavsett om de lever vilt, hålls för människans sällskap eller föds upp för att bli mat. Alla djur ska ha rätt att utföra sina naturliga beteenden och skyddas från lidande. När djur avlivas eller slaktas ska det ske på ett smärtfritt sätt.

Vi opinionsbildar och påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer samt är en remissinstans åt departement och myndigheter.

Vårt arbete finansieras i huvudsak av medlemsavgifter, arv och gåvor. Djurskyddet Sverige har 90-konto, 90 01 06-6, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll.

